

היסטוריה לעולים חדשים

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

יש לענות על שאלה אחת מן הפרק השני – חובה	–	(34×1)	–	34 נקודות
יש לבחור בשניים מן הפרקים: הראשון, השלישי, הרביעי,	–			
ולענות על שאלה אחת בכל פרק שבחרתם.	–	(33×2)	–	66 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון או מילון אלקטרוני עברי-לועזי / לועזי-עברי.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (33 נקודות)

תקופה ראשונה: הלאומיות בישראל ובעמים – ראשית הדרך עד 1920

אם בחרתם בפרק זה, ענו על אחת מן השאלות 1–3.

1. הלאומיות המודרנית

א. לפניכם מקור ובו קטע מתוך הספר "הלב" של אדמונדו דה אמיצ'יס שפורסם בשנת 1886.

מדוע אהבתי את איטליה? [...] אהבתי את איטליה משום שאימא שלי איטלקייה, כי הדם אשר בעורקיי דם איטלקי הוא, כי באדמת איטליה קבורים כל אלה אשר אימי בוכה עליהם תמיד ואשר אבי את זכרם מכבד, כי העיר שבה נולדתי אנוכי [אני], השפה שבה אני מדבר, הספרים שמהם אני לומד, כי אחי, אחותי, חבריי וכל העם הגדול הזה אשר אני חי בתוכו, טבע הארץ, יפה הנוף הזה הסובב אותי והכול הכול, אשר עיניי רואות אותו מסביב, ואשר אהוב אוהבנו תמיד, כל אשר אני לומד, משתומם ומתפעל ממנו - הוא איטלקי".

(מעובד על פי: א' דה אמיצ'יס, **הלב** – יומנו של נער, תרגום: ש' סקולסקי, עמיחי, 1959, עמ' 96–97)

- על פי מה שלמדתם, הציגו את המאפיינים המלכדים את (המשותפים ל) בני אותו לאום.
 - הסבירו כיצד שניים מן המאפיינים האלה באים לידי ביטוי בקטע.
- (17 נקודות)
- ב. הסבירו כיצד השפיעה אחת מן המהפכות על התעוררות התנועות הלאומיות באירופה במאה ה-19.
 - הציגו שתי מטרות של התנועות הלאומיות באירופה במאה ה-19.
- (16 נקודות)

2. הרצל והציונות

- א. הסבירו שני גורמים שהביאו לצמיחת התנועה הציונית, וגורם אחד שערכב את צמיחתה. (16 נקודות)
 - ב. הסבירו את הפתרון לבעיית היהודים על פי הספר "מדינת היהודים" שכתב הרצל.
- הציגו שתי פעולות דיפלומטיות ופעולה ארגונית אחת של הרצל כדי לקדם פתרון זה.
- (17 נקודות)

3. התנועה הציונית בארץ-ישראל בשנים 1881–1914

- א. הציגו שתי מטרות של העולים שעלו לארץ-ישראל בשנים 1881–1914.
 - הסבירו כיצד פעלו העולים כדי לקדם כל אחת מן המטרות שהצגתם.
- (16 נקודות)
- ב. הציגו שלושה קשיים של העולים בשנים 1881–1914, והסבירו כיצד עזר הברון רוטשילד לעולים להתמודד עם אחד מן הקשיים שהצגתם.
- (17 נקודות)

פרק שני (34 נקודות)

תקופה שנייה: הנאצים, מלחמת העולם השנייה והשואה

ענו על אחת מן השאלות 4–7 (חובה).

4. המשטר הנאצי בגרמניה (1933–1938)

- א. הציגו שתי פעולות שנקט השלטון הנאצי כדי לחזק את התמיכה בו בשנים 1933–1934, והסבירו כיצד כל אחת מן הפעולות האלה עזרה לנאצים לחזק את התמיכה בשלטונם. (18 נקודות)
- ב. הציגו שני צעדים שנקט השלטון הנאצי בגרמניה כדי להפריד בין גרמנים ובין יהודים, והסבירו עיקרון אחד באידאולוגיה הנאצית שצעדים אלה ביטאו. (16 נקודות)

5. יהודי פולין, הגטאות

- א. – הציגו שניים מן הצעדים שנקטו הנאצים כלפי היהודים מייד עם כיבוש פולין (לפני העברת היהודים לגטאות).
– הציגו שתי דרכים שנקטו הנאצים כדי לפקח על הגטאות. (18 נקודות)
- ב. הסבירו את רעיון "קידוש החיים", והציגו שלוש דוגמאות מתחומים שונים שבהן בא לידי ביטוי המימוש של רעיון זה בגטאות. (16 נקודות)

6. **מלחמת העולם השנייה – המאבק בנאצים (1942–1945)**

א. מדוע פרצו מרידות בגטאות החל משנת 1942?

הסבירו שתי מטרות של המורדים בגטאות.

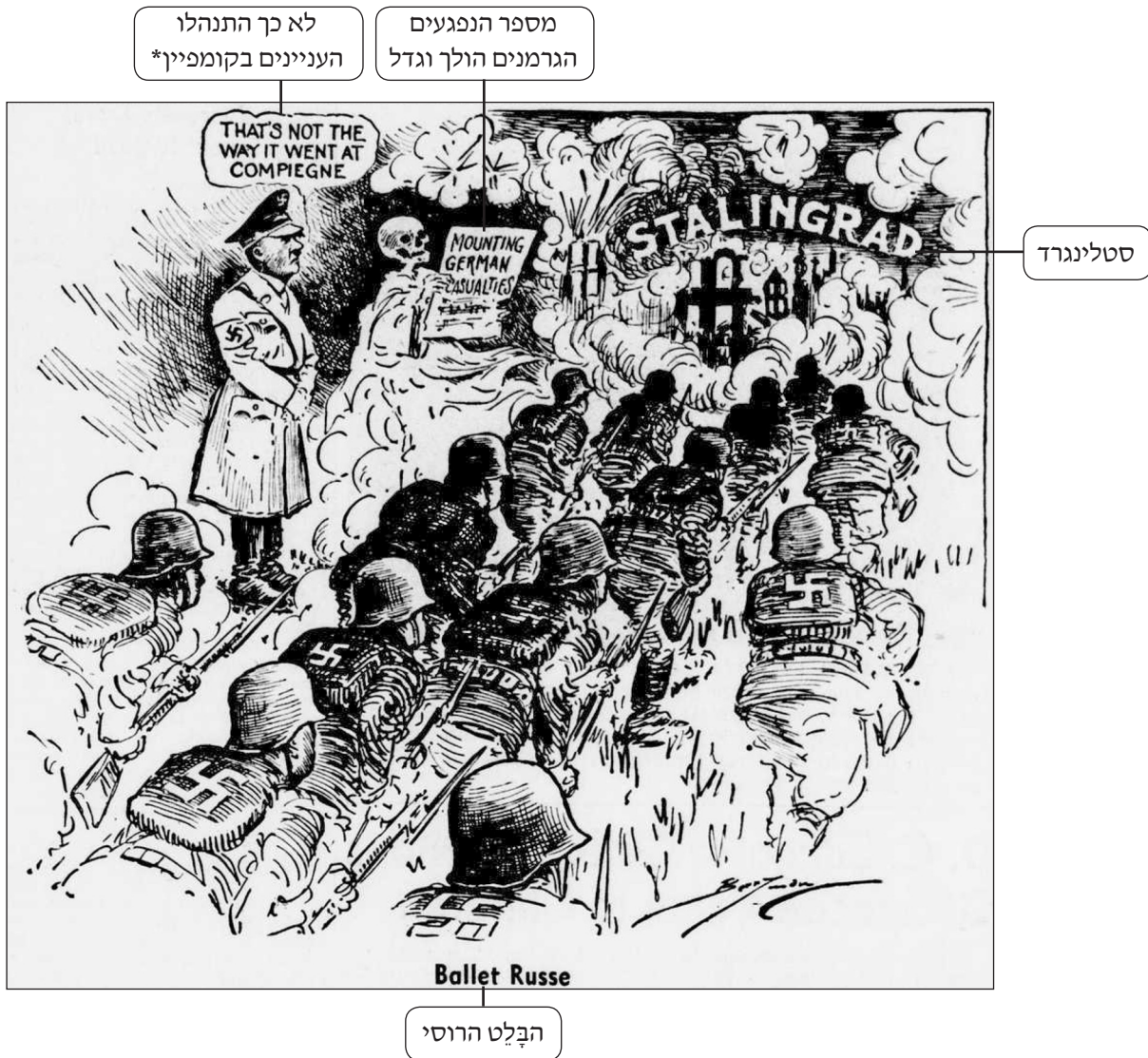
(16 נקודות)

ב. לפניכם קריקטורה שפורסמה בעיתון אמריקני בזמן המערכה על סטלינגרד.

— על פי מה שלמדתם, הסבירו את החשיבות של המערכה על סטלינגרד (אוגוסט 1942 – פברואר 1943).

— הסבירו כיצד חשיבות זו באה לידי ביטוי בקריקטורה. בססו את תשובתכם על שתי דוגמאות מן הקריקטורה.

(18 נקודות)

(The Evening Star, September 26, 1942)

* בקומפיין חתמו נציגי צרפת על הסכם של כניעה לגרמניה (1940).

7. **מדיניות הנאצים ויחס האוכלוסייה המקומית כלפי היהודים בארצות הכיבוש**

א. הציגו שתי דרכים שבהן פעלו הנאצים כדי להטעות ולהסתיר את כוונותיהם האמיתיות כלפי היהודים, והסבירו מדוע הם עשו זאת. (17 נקודות)

ב. הציגו שתי דרכי תגובה של האוכלוסייה המקומית כלפי היהודים בארצות שכבשו הנאצים, והסבירו מניע (גורם) אחד לכל אחת מדרכי התגובה שהצגתם. (17 נקודות)

פרק שלישי (33 נקודות)
תקופה שלישית: בונים את מדינת ישראל

אם בחרתם בפרק זה, ענו על אחת מן השאלות 8–10.

8. המאבק בבריטים (1945–1947), החלטת האו"ם

א. בחרו באחד מן התחומים:

- מאבק צבאי
- העפלה
- התיישבות

הציגו את המטרות של היישוב היהודי בתחום שבחרתם.

הסבירו כיצד ניסה היישוב היהודי לקדם מטרות אלה באמצעות פעולה אחת שעשה בשנים 1945–1947.

(16 נקודות)

ב. הציגו את עיקרי ההחלטה שהתקבלה באו"ם בכ"ט בנובמבר 1947.

הסבירו כיצד "המלחמה הקרה" השפיעה על עמדת המעצמות בדיון באו"ם.

(17 נקודות)

9. מלחמת העצמאות

א. הסבירו מדוע פרצה (התחילה) מלחמת העצמאות, והציגו שני קשיים של היישוב היהודי בשלב הראשון של המלחמה

(מ' 30/11/1947 עד 14/5/1948). (17 נקודות)

ב. מי היו המדינות שפלשו למדינת ישראל במאי 1948? הסבירו גורם אחד לפלישה זו.

– הציגו שתי תוצאות של המלחמה.

(16 נקודות)

10. עלייה וקליטה בשנות החמישים והשישים של המאה ה-20

א. לפניכם שתיים מדרכי הפעולה של מדינת ישראל בתקופת העלייה הגדולה:

- מדיניות "כור ההיתוך"
- הקמת מעברות

הציגו אחת מדרכי הפעולה האלה. הסבירו איזה קושי ניסתה המדינה לפתור בדרך זו, ואיזה קושי נוצר בעקבות זאת.

(17 נקודות)

ב. תארו את אירועי ואדי סאליב (1959), והסבירו את השפעתם על החברה הישראלית.

(16 נקודות)

פרק רביעי (33 נקודות)**תקופה רביעית: מדינת ישראל במזרח התיכון – סוגיות נבחרות**

אם בחרתם בפרק זה, ענו על אחת מן השאלות 11–14.

11. עיצוב זיכרון השואה

- א. הציגו שלוש דרכים שבעזרתן מדינת ישראל שומרת על זיכרון השואה. (14 נקודות)
- ב. לפניכם מקור ובו קטע מתוך נאום הפתיחה של פרקליט המדינה גדעון האוזנר במשפט אייכמן (1961).

במקום בו אני עומד לפניכם, שופטי ישראל, ללמד קטגוריה על [להאשים את] אדולף אייכמן - אין אני עומד יחידי. עימדי ניצבים [איתי עומדים] כאן, בשעה זו, שישה מיליון קטגורים. אך אין הם יכולים לקום על רגליהם, לשלוח אצבע מרשיעה [מאשימה] כלפי תא הזכויות ולזעוק כלפי היושב שם: אני מאשים. מפני [משום] שעפרם נערם בין גבעות אושוויץ ושדות טרבלינקה. [...] דמם זועק אך קולם לא יישמע. אהיה על כן אני להם לפה ואגיד בשמם את דבר האישום הנורא.

(נ' קרן, שואה – מסע אל הזיכרון, ספרי תל אביב, 1999, עמ' 169)

- הסבירו את החשיבות של משפט אייכמן על פי המקור.
- על פי מה שלמדתם, הסבירו את ההשפעה של משפט אייכמן על היחס של החברה הישראלית לשואה. (19 נקודות)

12. מלחמת ששת הימים (1967)

- א. הסבירו כיצד השפיעה אחת מן המעצמות (ארצות הברית או ברית המועצות) על פרוץ מלחמת ששת הימים. הציגו שני גורמים נוספים שהשפיעו על פרוץ המלחמה. (16 נקודות)
- ב. הציגו את תוצאות המלחמה, והסבירו כיצד השפיעו תוצאות אלה על הרגשות (התחושות) שהתעוררו בישראל ובמדינות ערב. (17 נקודות)

13. מלחמת יום הכיפורים (1973)

- א. הסבירו את הסיבות שהובילו לפרוץ מלחמת יום הכיפורים. (14 נקודות)
- ב. – הציגו את תוצאות המלחמה, והסבירו את ההשפעה של תוצאות אלה על מדינת ישראל בתחום החברתי-פוליטי.
- הסבירו כיצד השפיעה אחת מן המעצמות (ארצות הברית או ברית המועצות) על המלחמה או על תוצאותיה. והשלכותיה. (19 נקודות)

14. עלייה וקליטה בשלושים השנים האחרונות של המאה ה-20

- א. הסבירו שלוש סיבות לעלייה למדינת ישראל בשלושים השנים האחרונות של המאה ה-20. הסבירו מה הייתה התרומה של עולים אלה למדינת ישראל. (17 נקודות)
- ב. הסבירו שני קשיים של מדינת ישראל בקליטת העולים בתקופה זו. תארו כיצד פעלו מוסדות המדינה כדי לקלוט את העולים. (16 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך